

Datum

11 mei 2026

Onderwerp

Bevoegd gezag elektriciteitsverbinding Wijchen-Oss

Aantal bijlagen

n.v.t.

Wat adviseert het college te besluiten?

Het college adviseert te besluiten:

1. Het bevoegd gezag voor de realisatie van een 150kV-verbinding Wijchen-Oss, over te dragen aan het ministerie van EZK;
2. Bij de overdracht te vragen om te sturen op een zo snel mogelijke realisatie met uiterlijke oplevering in Q4 2033;
3. Bij de overdracht onze zorg mee te geven voor de vele ontwikkelingen die spelen in de gemeente Oss en inpassingsvragen die dat oplevert.

Wat is de aanleiding voor dit advies?

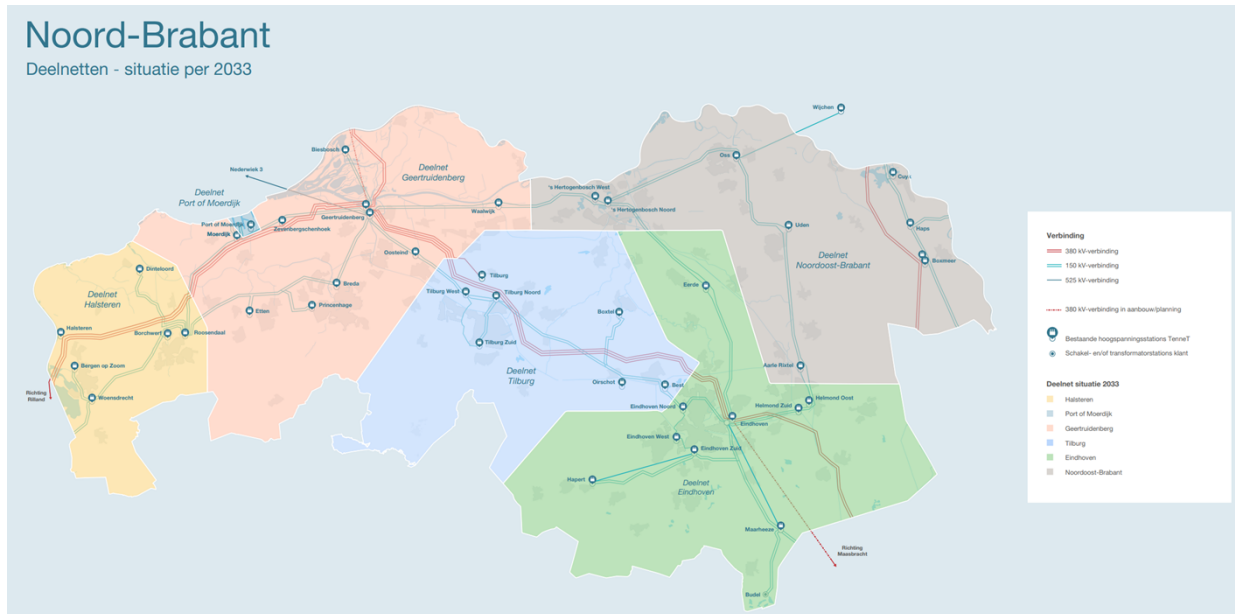
Onze gemeente en regio heeft te maken met netcongestie. Dit heeft impact op onze woningbouwambities, economische ontwikkeling en klimaatdoelen. Onze groeiende energiebehoefte vraagt van ons een andere manier van denken en omgaan met ruimtelijke plannen. Zo kan er verlichting geboden worden door een uitbreiding en verzwaring van het elektriciteitsnet. Dat kan alleen als meerdere gebieden direct gevoed worden vanuit het hoogspanningsniveau. Daarvoor wordt de provincie opgeknipt in 5 deelnetten, voorheen ook bekend als 'pockets'. Het grootste en belangrijkste project daarin is voor ons 'pocket Wijchen': een extra hoogspanningsstation dat de regio Noordoost-Brabant van extra capaciteit moet gaan voorzien. Daarvoor wordt een verbinding gerealiseerd tussen het nieuwe hoogspanningsstation Wijchen en het regionale elektriciteitsnet, via Oss. Dit project wordt 'de verbinding Wijchen-Oss' genoemd. Visueel is dat hieronder weergegeven in afbeelding 1.

Zowel de pocket Wijchen als de verbinding Wijchen-Oss zijn aangemerkt als projecten van nationaal belang (MIEK), waarbij versnelling gewenst is. Daarvoor is het Rijk bezig met een versnellingspakket. Ondertussen zit het project de verbinding Wijchen-Oss in de opstartfase waarin projectafspraken gemaakt gaan worden om versnelling te kunnen realiseren. Hiervoor zitten aan tafel: het ministerie van EZK, de provincies Gelderland en Noordoost-Brabant, beide gemeenten Oss en Wijchen en ook beide netbeheerders TenneT¹ en Enexis². Een van die afspraken is bij wie het bevoegd gezag komt te liggen van dit project.

Onder de Omgevingswet kunnen bestuursorganen zoals het Rijk, de provincie of een waterschap een projectbesluit nemen voor de realisatie van projecten van publiek belang. Dit besluit kan wijzigingen aanbrengen in het gemeentelijk omgevingsplan en heeft directe rechtsgevolgen. Op dit moment ligt de beslissingsbevoegdheid voor het ruimtelijk plan voor deze verbinding over het Osse grondgebied, bij de gemeente Oss. De gemeente kan ervoor kiezen om haar beslisbevoegdheid over te dragen wanneer een project bovenlokaal belang dient of specifieke expertise vereist.

¹ Landelijke netbeheerder en verantwoordelijk voor pocket Wijchen en aansluiting in Oss.

² Regionale netbeheerder en mede-verantwoordelijk voor station Oss waar de aansluiting plaatsvindt.

Figuur 1 De nieuwe situatie van deelnetten na 2033, met verbinding Wijchen-Oss op kaart als voeding voor deelnet Noordoost-Brabant.

Welk resultaat willen we bereiken?

Dat we zo snel als mogelijk is weer ruimte krijgen op het elektriciteitsnet, door de voeding van ons eigen deelnet via de verbinding Wijchen-Oss met pocket Wijchen.

Welke argumenten zijn er voor dit advies? (=want)

1.1 We hebben de kennis en ervaring niet in huis

Dit is een complex project en uitdagend traject. Om een beeld te vormen bij de omvang: we gaan groeien van 3 naar 6 transformatoren op Station Oss om de extra capaciteit aan te kunnen. Per transformator is een kabelpakket van 16 kabels nodig. In totaal gaat het om een traject van 20 meter breed met een kabelpakket van 48 kabels, dat start in gemeente Wijchen, de Maas passeert en dan aangesloten moet worden in Oss, bij de Landweerstraat-Zuid. Daarnaast is de vraag of er op station Oss wel de ruimte is om te groeien naar 6 transformatoren, of dat er ook nog een extra hoogspanningsstation benodigd is. Dit staat in de investeringsplannen van de netbeheerders al genoemd onder de projectnaam 'station Maasland'.

Naast deze inhoudelijke en ruimtelijke complexiteit, moet er versneld gaan worden. Dat vraagt diepe en brede inhoudelijke juridische kennis van alle instrumenten onder de Omgevingswet.

De combinatie van deze kennis hebben wij momenteel niet in huis en wij hebben er ook geen ervaring mee. Het Rijk heeft deze specialistische kennis én ervaring wel paraat om dit soort

trajecten te begeleiden. Pocket Wijchen is een van de 26 projecten van nationaal belang waarop zij versnelling willen bewerkstelligen.

1.2 We hebben de benodigde capaciteit niet in huis

Zoals gezegd gaat het om een complex en uitdagend traject. Dit vraagt van verschillende disciplines inzet en verdieping. Het is niet iets wat naast bestaande werkzaamheden opgepakt kan worden vanwege die complexiteit en gewenste snelheid. Het vraagt volledige toewijding van meerdere disciplines.

1.3 Wij hebben de positie niet, het project is gemeente en provincie overstijgend

Uit de inleiding wordt duidelijk dat het een project betreft die de gemeentegrenzen en provinciegrenzen overschrijdt. Door onze regio van een eigen deelnet te voorzien, worden wij niet meer gevoed via Geertruidenberg en Eindhoven, zie afbeelding 1. De verschillende deelnetten worden 'losgeknipt' van elkaar. Met name Brainport heeft er groot belang bij dat dit zo snel mogelijk gebeurt. Ook dit belang speelt op de achtergrond een grote rol.

1.4 Het zorgt voor efficiëntere projectcoördinatie

Het ministerie van EZK is bevoegd gezag voor het de realisatie van Hoogspanningsstation Wijchen. De verbinding Wijchen-Oss heeft daar een directe relatie mee. Het in één hand leggen van de ontwikkeling van dit nieuwe station en het verbindingstraject naar het station in Oss is optimaal en daarom wenselijk.

1.5 De uitvoering van beide projecten ligt bij TenneT

Zowel het nieuwe hoogspanningsstation in Wijchen als de verbinding naar Oss zijn projecten die ontwikkeld en gerealiseerd worden door TenneT. Het Rijk kan als eigenaar sturen op TenneT, de gemeenten en provincies kunnen dit niet. Ook om deze reden lijkt het bevoegd gezag bij het Rijk voor de hand liggend.

1.6 Beide ontwikkelingen zijn MIEK-trajecten

Beide ontwikkelingen vallen onder het Meerjarenprogramma Infrastructuur en Klimaat (MIEK) van het Rijk en zijn derhalve van nationaal belang. Dat betekent dat het Rijk verantwoordelijk is voor de voortgang en wij als gemeente Oss hen daar ook op aan kunnen spreken.

2.1 Onze wens voor snelheid is een belangrijk geluid

Zoals hierboven omschreven moet dit project ons verlichting gaan bieden voor de woningbouwopgave, economische ontwikkeling en verduurzaming. Wij hebben de positie niet om dit af te dwingen bij TenneT, maar het kenbaar maken van deze wens is wel belangrijk.

Wat zijn tegenargumenten of risico's? (=maar)

1.1 We geven de regie uit handen

De gemeente is bij het merendeel van ruimtelijke ontwikkelplannen het bevoegd gezag en daarmee regievoerder. Met dit voorstel geven we aan die regie over te dragen aan het Rijk. Dit is (vaker) aan de orde wanneer de ontwikkeling waarvoor het plan dient, gemeentegrens overstijgend is. Een andere, hogere overheid neemt dan het bevoegd gezag en de regie over. Voor de verbinding Wijchen-Oss is dit ook een logische keuze, omdat wij als gemeente niet over het hele traject tussen Wijchen en Oss kunnen sturen. Zouden we de regie wel zelf houden, dan zou dat alleen voor ons eigen grondgebied zijn en zou het hele plan en proces in delen opgeknipt moeten worden. Dit werkt vertragend in besluitvorming en realisatie.

De rol die wij wel houden is meerledig. Ten eerste hebben we een belangrijke rol in de communicatie en participatie over het plan en proces richting en met de inwoners en bedrijven in Oss. Ten tweede is het nog steeds noodzakelijk dat wij onze medewerking verlenen aan het ruimtelijke plan. Ook blijven wij deelnemen aan de projectgroep. Hier kunnen wij onze lokale ontwikkelingen en belangen inbrengen, ook als die nog in voorbereiding zijn.

Uiteraard brengt dit wel een zorg met zich mee, omdat er veel ontwikkelingen spelen in de gemeente Oss met betrekking tot netverzwaring. Deze ontwikkelingen hebben duidelijk ruimtelijk impact. Er wordt ook gekeken naar diepe aanlanding van wind-op-zee in het gebied Gelderland-Zuid en het noordoosten van Noordoost Brabant. Ook komt er een waterstofknooppunt bij Ravenstein. En tot slot hebben we ook onze eigen opgave voor duurzame lokale energieopwekking, die noodzakelijk is voor een toekomstbestendig Energiesysteem. Dat moet ervoor zorgen dat we woningen kunnen blijven bouwen en onze economie zich verder kan ontwikkelen. Deze zorg zullen we meegeven bij de overdracht van het bevoegd gezag.

1.2 Risico op verminderd draagvlak verderop in het traject

Zoals hierboven genoemd zal de ruimtelijke impact ook in Oss aanwezig zijn. Op diverse plekken zullen werkzaamheden uitgevoerd worden, ook op gronden die niet van ons zijn. Dit

kan vragen en weerstand oproepen. Als lokale overheid staan wij dicht bij onze inwoners en zijn wij beter benaderbaar dan de Rijksoverheid. Dat is een mogelijk nadeel van het overdragen van het bevoegd gezag.

2.1 Wij kunnen geen einddatum afdwingen

Zoals hierboven benoemd kunnen wij geen versnelling en realisatiedatum afdwingen. Daarvoor zijn wij niet in de positie, ook niet als wij het bevoegd gezag bij ons houden. Wel kunnen we onze wens om zo snel mogelijk netverzwaren uit te voeren meegeven als signaal bij het overdragen van het bevoegd gezag.

Waar moeten we rekening mee houden?

a. Financiën

Het overdragen van het bevoegd gezag, vraagt minder capaciteit en middelen van onze organisatie.

b. Communicatie

Belangrijk in dit project is dat we gezamenlijk optrekken en structureel in gesprek blijven met de gemeente Wijchen en provincie Gelderland. De wens is om hier een halfjaarlijks bestuurlijk overleg voor in te richten.

c. Uitvoering

Juist dit advies gaat van ons minder vragen als organisatie.

d. Overlegd met

- Provincie Noord-Brabant
- Gemeente Eindhoven

Samenvatting (=korte inhoud)

Het advies is om het bevoegd gezag voor de verbinding Wijchen-Oss, waarmee netcapaciteit vergroot wordt, over te dragen aan het ministerie van EZK. Wij hebben de kennis, mensen en positie niet om versnelling van dit project voor elkaar te krijgen. Het Rijk is in onze ogen de enige partij die de benodigde kennis, ervaring en positie wel heeft en kan bijsturen wanneer dat nodig is.